

havde endog saa i lang Tid stor Udfigt til at blive antaget, idetmindste med nogen Modification. Dersom det var blevet antaget, saa kunde jeg godt tænke mig det Tilfælde, at det var blevet antaget næsten med Genstemmighed, fordi Alle havde fundet det nødvendigt at eftergive Noget af deres egen Anskuelse eller at slaae af, og i saa Fald kunde det have foreligget senere som et eenstemmigt Tillidsvotum, dersom man overhovedet vil betragte Afstemningen i denne Sag som et Tillids- eller et Mistillidsvotum. Men istedet herfor meente man, at det ikke kunde hjælpe at gaae ind paa denne Plan, fordi Enhver frygtede for og ingen Garantie havde for, hvorledes Sagen endeligt vilde blive ordnet; det blev derfor forkastet fra alle Sider, og derved kom det til at see ud som et Mistillidsvotum, uagtet det egentlig aldeles ikke har Characteren af et Mistillidsvotum, men blot Characteren af at være et Tegns paa en Udtalelse fra Rigsdagens Side af, at man ikke kan gaae ind paa denne Plan, fordi den ikke fyldestgjør nogen af de politiske Anskuelser, som her gjøre sig gjældende. Men, naar man nu seer hen til, hvad Adressen udtaler, da er det ganske aabenbart en heel anden Sag. Her er Spørgsmaal om, om man skal udtale, at man anseer Ministeriet som det, der mangler politisk Paalidelighed, altsaa at man ikke anseer dets Medlemmer for at være politisk ærlige, ordholdende og ærefjære Mænd; det er ganske aabenbart en aldeles forskjellig Sag, og, da jeg har den fulde Overbeviisning, at enhver især af Ministrene er baade i deres private Forhold og i deres offentlige Stilling paalidelige, ordholdende og ærefjære Mænd, saa er det jo deraf en Selvfølge, at jeg ikke vil kunne stemme for dette Adresseforslag, uagtet jeg har stemt mod det Forslag, som forelaa fra Ministeriet i Grundlovsagen, eller, rettere sagt, sluttede mig til det Forslag, som forelaa fra Rigsdagen, og som er forskjelligt fra det, Ministeriet har forelagt.

Jeg har iøvrigt ikke kunnet undgaae i denne Sag at finde noget Uhyggeligt ved den hele Discussion. Det hidrører, saavidt jeg har kunnet opfatte Stillingen, derfra, at man ved Behandlingen af deslige Adresser i Grunden

befinder sig paa et Standpunct, der er meget forskjelligt fra det sædvanlige constitutionelle Standpunct. Ellers naar Rigsdagen forhandler om et Lovforslag, saa er det en Forhandling, der finder Sted med den ansvarlige Regjering. Den ansvarlige Regjeringens Organ er Ministeriet, og dette ansvarlige Regjeringsorgan i Forbindelse med Rigsdagen bærer Ansvar for de Resultater, der udgaae fra disse Forhandlinger. Her er derimod et andet Forhold tilstede. Her discuterer Rigsdagen en Adresse, som netop gaaer ud paa, at man skal henvende sig til Regjeringens ansvarlige Overhoved, altsaa med Forbigaaelse af det Organ, som efter alle constitutionelle Principer i Regelen maa være det, der forhandler med Folkerepræsentationen. Dersom jeg skulde sætte dette Standpunct i Sammenligning med noget andet, saa synes det mig nærmest at svare til den Stilling, hvori Regjeringen omvendt staaer, naar den har foretaget en Opløsning af Rigsdagen. Da har nemlig Regjeringen taget sig det Ansvar paa, som følger af, at man opløser den nuværende Rigsdag, for at see, om Folket ved de nye Valg vil gaae ind paa Erkjendelsen af Rigtigheden af Ministeriets Anskuelser i Modsætning til den hidtil bestaaende Rigsdags Anskuelser. Derved tager Ministeriet sig et saadant Ansvar paa, at, dersom det ikke lykkes, ansees det som en ligefrem Selvfølge, at Ministeriet maa træde af. Det forekommer mig, at den Stilling, som Ministeriet staaer i ved en Opløsning, er omtrent, naturligtvis i omvendt Forhold, en lignende som den, Rigsdagen sætter sig i ved at discutere en Adresse om at henvende sig umiddelbart til Regjeringens ansvarsfrie Overhoved. Rigsdagen tager sig derved det hele Ansvar paa uden at dele dette Ansvar med Regjeringens sædvanlige ansvarshavende Organ. Dette synes mig dog at være en meget stærk Opfordring til at tage Hensyn til, hvad Resultatet kan blive. Thi ligesom et Ministerium, naar det opløser Rigsdagen, nødvendigvis maa tage et overmaade vægtigt Hensyn til, hvad der kan følge af Rigsdagens Opløsning, om det navnlig kan vente at faae en Rigsdag, der gaaer ind paa dets Anskuelser i Modsætning til den hidtilværende Rigsdag, da det ellers maa træde af,